

Průběžná zpráva o předsudečném násilí

1. ledna - 31. března 2024

In IUSTITIA, o.p.s.

Obsah

Shrnutí: Zjištěné incidenty.....	2
Shrnutí: Právní vývoj.....	3
Shrnutí: Společenské ovzduší.....	4
Pohnutka pachatelů.....	5
Formy útoku.....	6
Způsobená škoda.....	7
Incidenty dle kraje.....	8
Incidenty dle lokality.....	9
Významné případy.....	10
Právní vývoj.....	11
Společenské ovzduší.....	13
Poznámky k metodologickým charakteristikám zprávy.....	17

Obecné shrnutí

In IUSTITIA zjistila v prvním kvartálu roku 2024 **32 předsudečných incidentů**, které se staly na území Česka. **Ve srovnání s předchozím kvartálem se jedná o nárůst o 23 incidentů.** Nárůst byl zejména v kategorii útoků namířených proti lidem z důvodu národnosti (ukrajinské a romské), sexuální orientace a genderové identity a politického přesvědčení.

Celkově se terčem předsudečného násilí stávali lidé zejména z důvodu národnosti a etnicity, sexuální orientace a genderové identity.

Mezi ohroženými skupinami se objevují zejména lidé s jinou než heterosexuální orientací a cisgenderovou identitou, ukrajinskou a romskou národností.

Předsudečné násilí bylo zaznamenáno zejména v Hlavním městě Praze a oproti předchozímu kvartálu na různých místech (domov oběti, internet, veřejný prostor, dopravní prostředky atd.).

Shrnutí: Právní vývoj

Ministerstvo spravedlnosti odeslalo do meziresortního připomínkového řízení návrh novely trestního zákoníku a trestního řádu, který cílí na rozšíření konceptu restorativní justice.

ESLP se odmítl zastat ředitelky lidskoprávní organizace, které pachatel dlouhodobě vyhrožoval pro výkon její profese a pronásledoval ji v online prostoru. Pachatel tak zůstal nepotrestán.

Plénum Ústavního soudu se blíže vyjádřilo k nezávazné povaze Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví.

Velký senát SDEU rozhodl, že je možné ženám, které jsou pronásledovány v souvislosti se svým pohlavím, přiznat postavení uprchlíka nebo doplňkovou ochranu.

Ústavní soud judikoval, že poškozenému musí být vždy umožněno vyjádřit se k dovolání, které se týká jeho práv.

Poslanci odmítli manželství pro všechny a namísto toho hlasovali pro zavedení nového institutu partnerství, které má i nadále omezovat stejnopohlavní páry v některých právech k dětem.

Rada EU a Evropský parlament dosáhly předběžné dohody na znění nové směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Směrnice se lehce dotýká také tématu předsudečného násilí proti ženám.

Shrnutí: Společenské ovzduší

Nejvyšší soud potvrdil rozsudek nad Hedvikou Fiksovou za vydání knihy Mýtus šesti milionů (nakladatelství Bodyart) zpochybňující holokaust.

Zpěvák Jan Bendig si podle policie hození moukou vůči své osobě, který působil jako rasistický útok, sám domluvil a dokonce zaplatil.

Redaktorka Deníku Referendum popsala případy odložení trestních oznámení na pisatele nenávistných komentářů včetně těch, kteří posílali některé společenské skupiny do plynu.

Město Vsetín odmítá zaplatit odškodnění pro Romy, které starosta Jiří Čunek vystěhoval ze Vsetína.

Lidé v Brně protestovali proti rozhodnutí soudu zprostit obžaloby muže souzeného za zabití mladého Roma.

Soudy potrestaly autory slovních předsudečných útoků. Pavel Novotný byl odsouzen k peněžitému trestu, Radek Velička na 2 roky vězení s tříletým podmíněným odkladem.

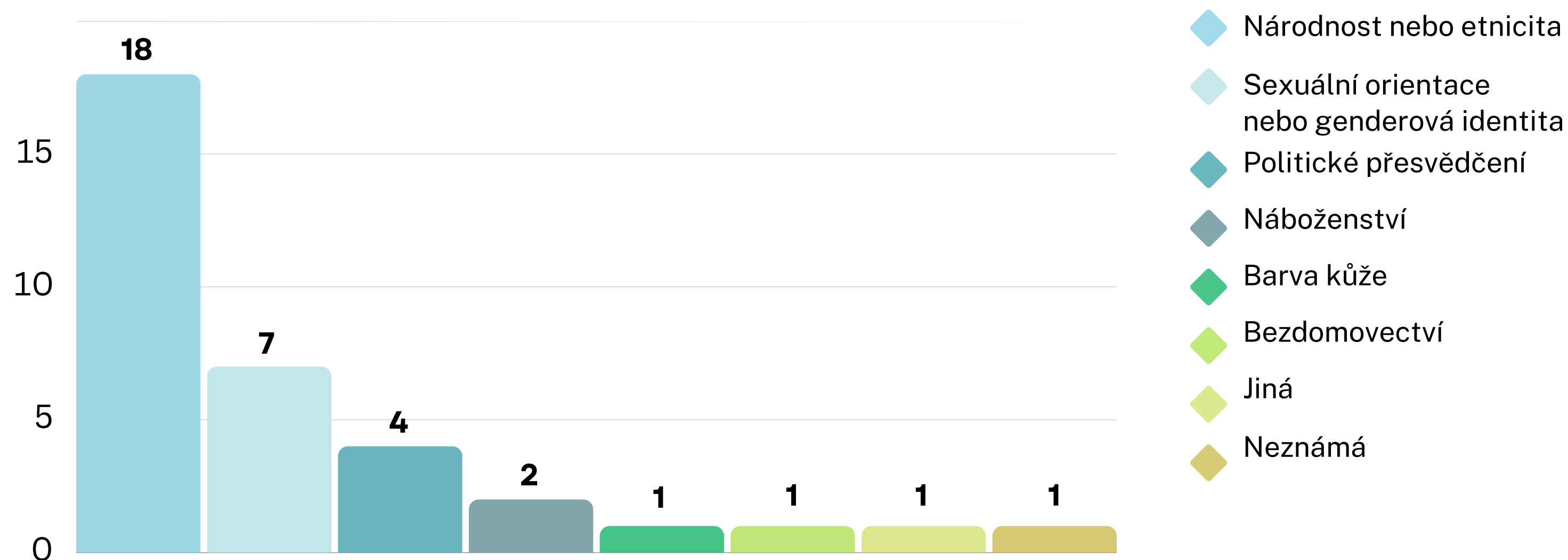
Česká města rozšiřují bytové fondy a zřizují kontaktní místa pro řešení problematiky bydlení.

Mladí Romové a Romky, bojující proti nenávistným projevům na internetu, zveřejnili dvě publikace odhalující dopady online protiromského rasismu a navrhuující řešení.

Mladí Češi a Češky jsou v porovnání s rokem 2020 tolerantnější k etnickým a národnostním menšinám a souhlasí s tím, že lidem v sociálním vyloučení je třeba pomoci.

Pohnutka pachatelů

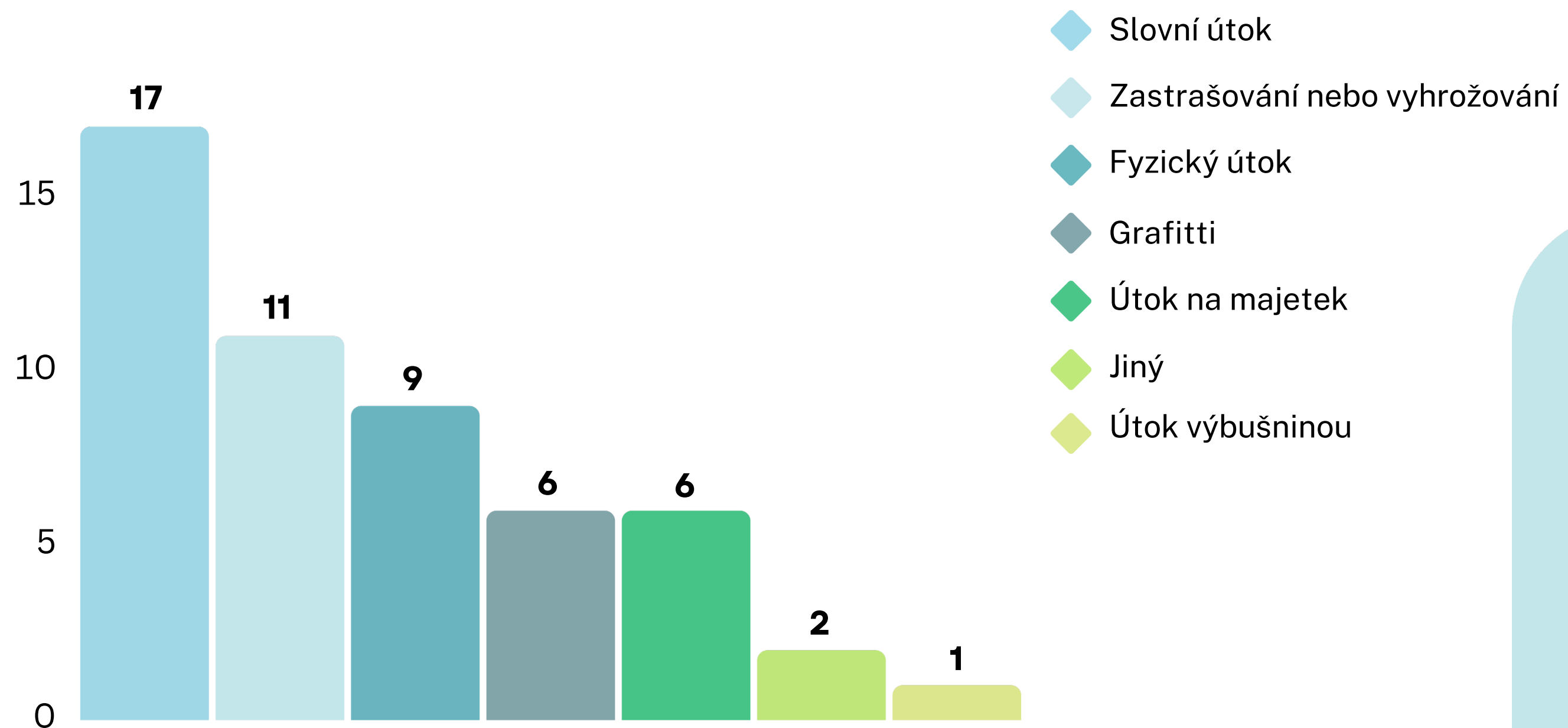
20

Nejvíce incidentů bylo spácháno pro národnost nebo etnicitu (18 případů) a pro sexuální orientaci nebo genderovou identitu (7 případů). Následuje politické přesvědčení, náboženství, barva kůže, bezdomovectví, jiná a neznámá pohnutka. Co se týče národnosti a etnicity, v 11 incidentech se jednalo o ukrajinskou národnost a v dalších 6 případech o romskou národnost. Pohnutku sexuální orientace a genderové identity můžeme ve 3 případech specifikovat jako útoky proti gayům a lesbám, ve 3 případech jako útoky proti trans lidem, v 1 případě byl útok veden obecně vůči LGBT+ lidem. Dva útoky byly namířeny proti lidem židovského vyznání.

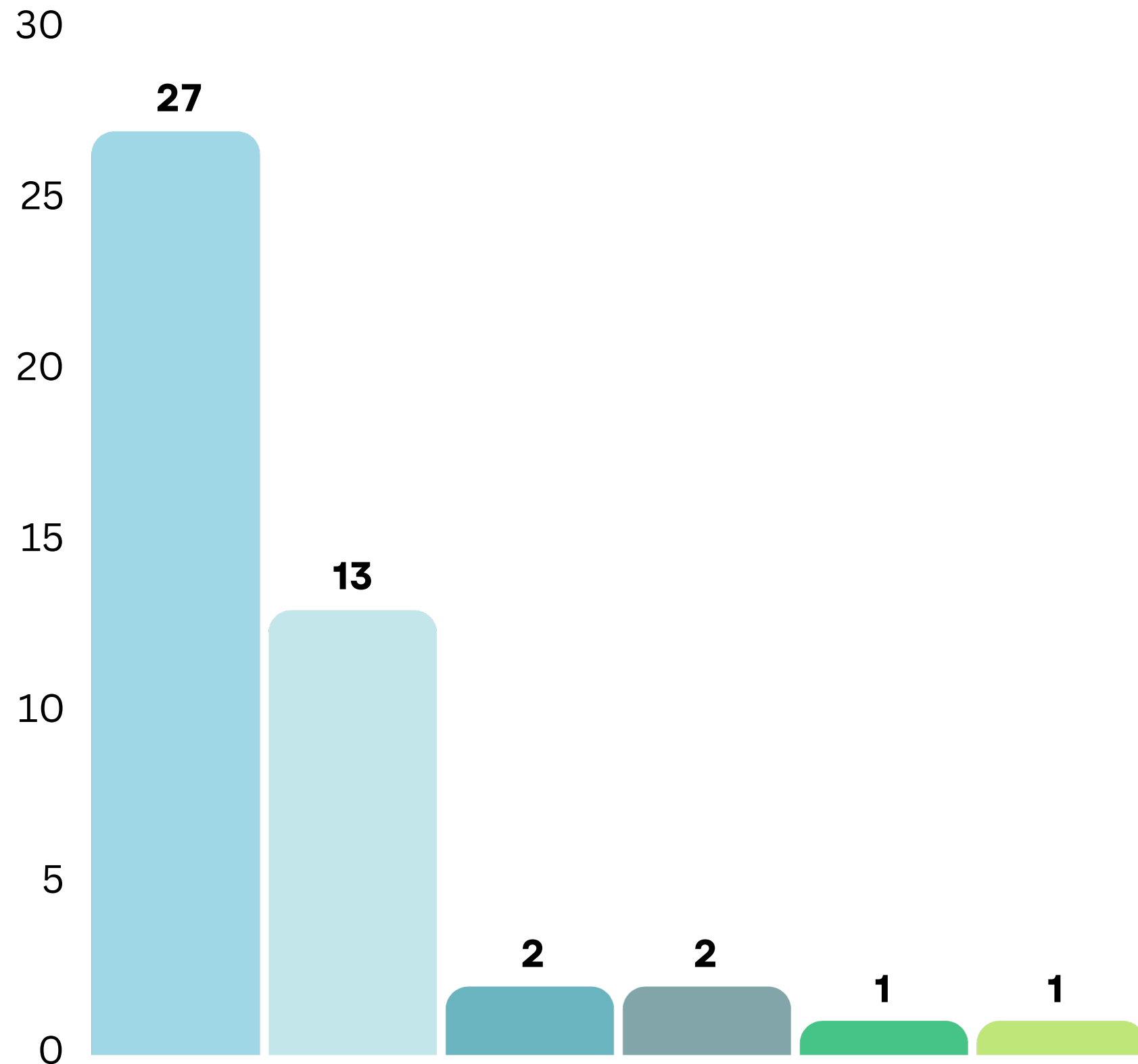
Formy útoku

20

Nejčastější formou útoku bylo ve sledovaném období slovní násilí (17 případů) a zastrašování a vyhrožování (11 případů). Objevily se i závažné formy útoků jako fyzické násilí (9 případů) či útok výbušninou (položení zápalné láhve před synagogu).

Způsobená škoda

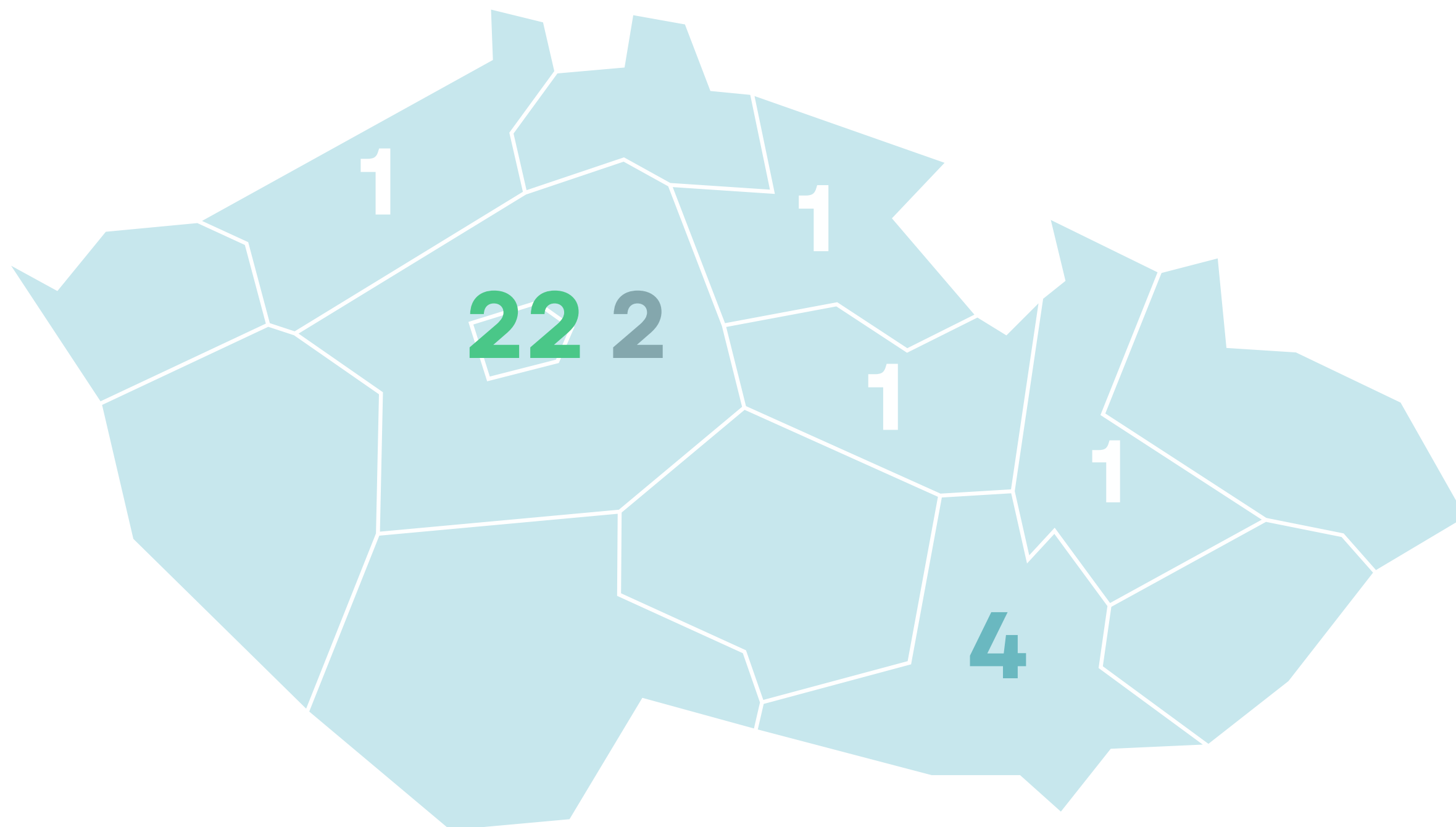

- ◆ Morální újma
- ◆ Psychická újma
- ◆ Majetková škoda menšího rozsahu (do 5 000 Kč)
- ◆ Újma na zdraví (léčení do 7 dní)
- ◆ Majetková škoda většího rozsahu (do 50 000 Kč)
- ◆ Újma na zdraví (léčení nad 7 dní)
- ◆

Formám útoku částečně odpovídají způsobené škody. Nejčastěji se objevovala morální a psychická újma. Újma na zdraví se objevila ve 3 případech. Majetková škoda se též objevila ve 3 případech.

Incidenty dle kraje

Prostorové rozmístění
předsudečných incidentů je
nerovnoměrné. Na úrovni krajů bylo
nejvíce útoků spácháno v Hlavním
městě Praze.

Incidenty dle lokality

7

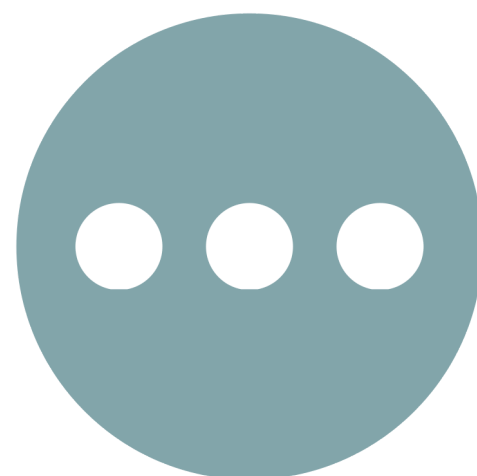
Internet

6

Veřejný prostor

5

Domov oběti

2

Jiná

2

Hostinské zařízení

1

Obchod

1

Dopravní prostředky

Incidenty se staly na různých místech. Nejvíce jich bylo zaznamenáno na internetu, ve veřejném prostoru a v domově oběti. Méně častými lokalitami bylo hostinské zařízení, obchod či dopravní prostředky.

Významné případy

Zápalná láhev se sprejem před synagogou

Neznámý útočník položil zapálenou láhev a před dveře synagogy. Láhev naštěstí neexplodovala a nebyla způsobena žádná materiální škoda či újma na zdraví. Policie v současnosti hledá svědky za pomoci kamerových záznamů.

„České děti jsou lepší než Ukrajinské“

Dospělý muž slovně napadl trojici náctiletých ve vestibulu metra, protože mluvili ukrajinsky. Když ho poté potkali v obchodě, v útoku pokračoval. Mimo jiné zde prohlásil, že české děti jsou lepší než ty ukrajinské. Když se vůči tomu napadení ohradili a útočnickovi řekli, ať je nechá být a že s ním nechtějí mluvit, dotyčný dal jedné z nich facku. Dívka si jej nato začala fotit a oznámila mu, že incident oznámí na policii. Útočník od nich odstoupil a pokračoval v nákupu, jako by se nic nestalo.

Odpověď na protikastrační video

Aktivistka na svém instagramovém profilu zveřejnila video, ve kterém vyzývá lidi k podpisu otevřeného dopisu ve prospěch trans lidí. Dopis kritizuje Česko za to, že je jednou z posledních zemí v Evropě, které stanovují podmínku kastrace při úřední změně pohlaví. Několik organizací a veřejně známých osobností se proto rozhodlo poslat otevřený dopis premiéru a vyzvalo ho, aby dostal slibům ze strany vládních resortů a reagoval na požadavky a výtky mezinárodních institucí. Pod toto video napsal útočník: „Tyhle zmrdečky měli vyhubit už za Hitlera.“ Tímto komentářem zjevně útočí na trans* lidi a vyzývá k jejich usmrcení.

Právní vývoj

Legislativa

Ministerstvo spravedlnosti odeslalo dne 26. 3. 2024 do meziresortního připomínkového řízení nový návrh novely trestního zákoníku a trestního řádu. Ten dle předkládací zprávy cílí zejména na rozšíření konceptu restorativní justice, rozšíření možností ukládat alternativní tresty (např. má zavést peněžité trest jako trest univerzální) a částečnou dekriminálnízaci určitých jednání (např. za schvalování teroristických trestných činů prostřednictvím sociálních sítí by hrozily nižší tresty). Naopak má zavést některé nové trestné činy, mj. vytváření tzv. deepfake pornografie. Trestní řád čekají mnohé dílčí změny, např. státní zástupce má mít nově možnost zastavit trestní stíhání v situaci, kdy shromážděné důkazy nebudou dostatečným podkladem pro úspěšné zastupování obžaloby v řízení před soudem.

Novelu se rozhodla připomínkovat řada ministerstev a dalších úřadů. In IUSTITIA některé z připomínek podporuje. Máme za to, že by do novely mělo být zahrnuto především následující:

- doplnění osoby podávající vysvětlení a oznamovatele do ustanovení § 55 odst. 1 písm. c) trestního řádu, čímž by bylo umožněno skrytí osobních údajů těchto osob ve spise, aby se s nimi nemohl seznámit pachatel trestného činu;
- umožnění poškozenému podat odpor proti trestnímu příkazu ve výroku, kterým soud rozhodne (nebo opomene rozhodnout) o včasné a řádně připojeném adhezním nároku poškozeného;

- výslovné umožnění poškozenému, který je současně obětí, učinit v rámci rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného prohlášení o dopadu trestného činu na jeho život (včetně toho, zda došlo k odčinění spáchané újmy).

Z dalších významných návrhů, které se již nacházejí v Parlamentu, lze připomenout novelu trestního zákoníku, jež má přinést redefinici znásilnění jako nesouhlasného pohlavního styku, nebo novelu občanského zákoníku, která měla ve své původní verzi umožnit manželství pro všechny bez ohledu na pohlaví. Druhý zmíněný návrh však poslanci schválili v jeho pozměněné podobě, kdy osobám stejného pohlaví nebude umožněno přímo uzavření manželství, nýbrž pouze uzavření partnerství. Partneri podle navrhované úpravy mají mít většinu práv, jaká mají v manželství muž a žena. Nadále však budou omezeni v některých právech k dětem. Problematický je také samotný název „partnerství“ oproti požadovanému „manželství“, který je stále možno vnímat jako diskriminační. Je tedy zřejmé, že Poslanecká sněmovna promrhala další šanci, kdy mohla přispět ke skutečnému narovnání práv stejnopohlavních párů. Novela v pozměněné verzi nyní zamíří k posouzení do Senátu.

Rada EU a Evropský parlament dne 6. 2. 2024 dosáhly předběžné dohody na znění nové směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Směrnice ještě musí být definitivně schválena, následně budou mít členské státy 3 roky na její promítnutí do vnitrostátní legislativy. Směrnice má zajistit, že budou na území celé EU kriminalizována určitá jednání vůči ženám v kyberprostoru (kybernetické podněcování k nenávisti a násilí, kybernetické pronásledování, a obtěžování, sdílení intimních fotografií bez souhlasu) a některé formy genderově podmíněného násilí mimo kybernetický prostor (např. ženská obřízka).

Směrnice se dotýká také tématu předsudečného násilí. Uvádí totiž seznam přitěžujících okolností, z nichž jednu nebo více budou muset členské státy ve vztahu k výše uvedeným trestným činům provést do svého vnitrostátního trestního práva. Z přitěžujících okolností se jedná např. o spáchání trestného činu v úmyslu „potrestat“ oběť za její sexuální orientaci, gender, barvu pleti, náboženské vyznání, sociální původ nebo politické přesvědčení či spáchání trestného činu proti obránci lidských práv. Směrnice se dále věnuje tématu zvýšení ochrany obětí genderově podmíněného násilí v rámci trestního řízení nebo prevenci proti znásilnění.

Judikatura

Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2124/23 Ústavní soud se v březnu 2024 zastal poškozené, které byla v adhezním řízení přiznána náhrady škody, dovolací Nejvyšší soud však následně rozhodnutí o nároku poškozené změnil a v celém rozsahu ji odkázal do řízení ve věcech občanskoprávních. Konkrétně Ústavní soud shledal jako protiústavní to, že Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání, aniž by dovolání zaslal poškozené k vyjádření. Tím bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu a princip rovnosti účastníků řízení. Ústavní soud současně nastínil jasný postup, který musí Nejvyšší soud propříště aplikovat: V případě, že se k projednání dovolání, které se týká práv poškozeného, nařídí veřejné zasedání, musí být poškozený o tomto zasedání vyrozuměn a k vyrozumění musí být přiloženo ono dovolání, o němž se bude rozhodovat. Pokud bude Nejvyšší soud se souhlasem státního zástupce a obviňovaného rozhodovat v neveřejném zasedání, musí před rozhodnutím poškozenému dovolání zaslat, a umožnit mu tak, aby se k němu vyjádřil.

Nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 27/23 Plénum Ústavního soudu se nově vyjádřilo k charakteru Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví. Potvrdil tím dříve vyjádřený názor prvního senátu Ústavního soudu, že Metodika je pouze podpůrná výkladová pomůcka a obecné soudy musejí při práci s ní do svých úvah promítnout její nezávazný charakter, jakož i její obsahové limity. Je-li tedy obecný soud povolán ke stanovení výše náhrady při ublížení na zdraví, není povinen „bez dalšího“ Metodiku aplikovat. Musí však dbát na předvídatelnost vlastního rozhodování o náhradě újmy na zdraví a v souladu se zásadou slušnosti co nejvíce respektovat požadavek plné náhrady újmy. Je přitom vždy povinen přihlížet k okolnostem konkrétního případu tak, aby bylo dosaženo rozumného a spravedlivého posouzení.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ve věci C-621/21 Velký senát SDEU dne 16. 1. 2024 rozhodl, že je třeba pronásledované ženy, které se v podstatě z důvodu odlišného životního stylu oproti lokální společnosti ocitnou ve své zemi v nebezpečí, aktivně v Evropě chránit a nenavracet je do zemí původu. Podle tohoto přelomového rozsudku je totiž možné na ženy jako celek nahlížet tak, že přísluší k určité „sociální skupině“ ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. d) směrnice 2011/95, pokud je prokázáno, že jsou v zemi svého původu z důvodu svého pohlaví vystaveny fyzickému nebo psychickému násilí, včetně sexuálního násilí a domácího násilí. Kromě toho užší skupiny žen sdílející další společný charakteristický rys mohou být považovány za příslušnice sociální skupiny s odlišnou identitou v jejich zemi původu, pokud jsou v důsledku tohoto charakteristického rysu stigmatizovány a vystaveny nesouhlasu okolní společnosti nebo násilným činům. SDEU jako příklad uvádí skutečnost, že odmítají uzavřít nucený sňatek, pokud taková praxe může být v jejich společnosti považována

za společenskou normu, nebo takový sňatek ukončí, čímž danou společenskou normu poruší. Rozsudek znamená, že ohrožené ženy mají nárok na postavení uprchlíka, případně dle okolností konkrétního případu na doplňkovou ochranu.

Významné právní otázky

ESLP se odmítl zastat obrádkyně lidských práv

Na Evropský soud pro lidská práva se v listopadu 2023 obrátila ředitelka lidskoprávní organizace, kterou neznámý muž dlouhodobě obtěžoval v online prostoru a vyhrožoval jí smrtí a znásilněním. Pachatel se jí tímto snažil donutit, aby se přestala angažovat ve své lidskoprávní činnosti.

Ve věci sice bylo zahájeno trestní řízení, soud ale věc nakonec postoupil do přestupkového řízení. Stěžovatelka se následně obrátila na Ústavní soud, který jí dal za pravdu v tom, že výroky pachatele dosahovaly intenzity trestného činu a že aplikace subsidiarity trestní represe obecnými soudy byla protiústavní. Stěžovatelka tedy logicky předpokládala, že pachatel bude shledán vinným alespoň ze spáchání přestupku, když samotný Ústavní soud uznal, že jeho jednání mělo být posouzeno dokonce jako trestný čin. Správní orgán se však rozhodl pachatele nepotrestat vůbec a oznámení o přestupku odložil. Stěžovatelce proto nezbylo než se znovu obrátit na Ústavní soud, ten však její druhé stížnosti již nevyhověl. Rozhodla se tedy podat stížnost k ESLP, kdy namítala porušení práva na respektování soukromého a rodinného života a práva na účinné opravné prostředky.

Ani ESLP se však stěžovatelky nezastal a stížností se odmítl bez bližšího odůvodnění zabývat. Toto rozhodnutí bylo pro stěžovatelku velkým

zklamáním. Očekávala, že alespoň ESLP se vůči této nepravdělnosti vymezí. Namísto toho ESLP stěžovatelku opakovaně sekundárně viktimizoval tím, že on odmítl chránit její lidská práva. Rozhodnutí ESLP hodnotíme jako nesprávné, neboť považujeme zásah do jejích práv chráněných Úmluvou za zjevný.

Nicméně stěžovatelka následně našla zastání u civilního soudu, který pachateli v samostatném občanskoprávním řízení uložil povinnost k náhradě nemajetkové újmy ve výši několika desítek tisíc.

Společenské ovzduší

Politická reprezentace

Prezident Petr Pavel ve svém novoročním projevu varoval před populisty a extremisty, kteří nepřinášejí řešení, ale naopak problémy prohlubují. **(1)**

Soud uložil starostovi Řeporyjí Pavlu Novotnému (ODS) trestním příkazem peněžitý trest za jeho výroky na síti X o tom, že Palestinci jsou opice a mají být vybombardováni. Jeho čin byl kvalifikován jako trestný čin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny a z podněcování k nenávisti.

Novotného strana se od výroku distancovala. Novotný se za příspěvek omluvil a smazal ho. Ještě předtím ho ale stihla označit lajkem ministryně obrany Jana Černochová. **(2)**

Ministerstvo pro místní rozvoj vyčlení z Evropského fondu pro regionální rozvoj téměř dvě miliardy korun na podporu sociálního bydlení. Dotaci mohou čerpat obce, neziskové organizace a církve. **(3)**

Vláda podpořila návrh snazšího vyrovnání neuhrazených odvodů pro některé dlužníky na zdravotním pojištění. Mělo by jít o pokračování „milostivého léta“, přičemž těm, kteří se přihlásí k dluhu a jsou schopni ho splatit, bude odpuštěno penále a poplatky exekutorům. Ombudsman však upozorňuje, že návrh považuje za nespravedlivý, protože by se tato možnost vztahovala jen na některé lidi a odpuštěno by jim bylo jen část penále. **(4)**

Bývalý premiér Andrej Babiš nevyločil v příštích sněmovních volbách povolební spolupráci své strany ANO s hnutím SPD. **(5)** Bývalý ředitel odboru Sociální integrace na MPSV David Beňák oznámil svou kandidaturu za ANO do Evropského parlamentu. **(6)**

Poslanci podpořili ustanovení definice anticikanismu, kterým je označeno takové jednání a vyjadřování, které vede k marginalizaci nebo vylučování Romů i k fyzickému násilí na nich. Definici by ještě měla přijmout vláda. **(7)**

Místní samospráva

Olomoucká radnice zřídila nové kontaktní místo pro řešení problematiky bydlení. Lidé si tam budou moci vyřídit příspěvek na bydlení nebo podat žádost o pronájem městského bytu. **(8)** Podobné kontaktní místo otevřela i radnice Prahy 1. **(9)**

Město Plzeň založilo vlastní realitní agenturu a poskytuje garance majitelům

bytů. Projekt by měl pomoci zajistit bydlení lidem, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením. **(10)** V Plzni byla také na začátku roku dokončena rekonstrukce tří městských bytových domů s 39 byty pro rodiny s dětmi, seniory a lidi se zdravotním postižením. **(11)** Praha 10 založila nadační fond pro podporu lidí v tíživé sociální či zdravotní situaci. **(12)**

Ostrava chce do konce roku 2025 zprostředkovat lidem v bytové nouzi dalších 70 bytů. Od roku 2017, kdy se město začalo věnovat prevenci bezdomovectví, zajistilo lidem ohroženým chudobou 206 bytů. Na ubytovnách nebo v azylových domech žije v současné době v Ostravě 3 000 lidí. **(13)**

Ačkoli Nejvyšší soud navýšil odškodnění pro Romy vystěhované ze Vsetína tehdejší i současným starostou Jiřím Čunkem, město Vsetín odmítá peníze zaplatit a obrátilo se na Ústavní soud. Čunek své tehdejší kroky označuje jako akt milosrdenství. **(14)**

Lidé v Brně protestovali proti rozhodnutí soudu zprostit obžaloby muže souzeného za zabití mladého Roma v Brně. Podle brněnského Krajského soudu jednal muž původem z Ukrajiny v nutné obraně. **(15)** Kvůli protestům veřejnosti se sešla Romská rada města Brna s primátorkou. Podle rady snížilo soudní rozhodnutí důvěru romské komunity v justici. **(16)**

Krajní pravice

Podle zprávy o extremismu za druhé pololetí 2023 dominovala antisystémová hnutí nerespektující Českou republiku jako stát. Objevily se konflikty mezi některými členy romské a ukrajinské komunity kvůli skutečným i smyšleným incidentům. **(17)**

Šéfredaktor Vlasteneckých novin Radek Velička byl odsouzen na 2 roky do vězení s odkladem na tři roky za rasistický článek, který napsal po požáru v roce 2020 v Bohumíně, kde zemřelo 11 lidí včetně několika dětí. **(18)**

Nejvyšší soud potvrdil rozsudek nad Hedvikou Fiksovou za vydání knihy Mýtus šesti milionů zpochybňující holokaust. Fiksová musí zaplatit 15 000 Kč, vydavatelství Bodyart pak 45 000 Kč. **(19)**

Bezpečnostní složky

Evropský soud pro lidská práva dal v minulém roce za pravdu dvěma stěžovatelům proti České republice. V jednom případě porušilo Česko právo stěžovatele na spravedlivý proces před Ústavním soudem a ve druhém šlo o porušení Úmluvy v případě pacienta s psychiatrickým onemocněním, který zemřel po zásahu policejním taserem. **(20)**

Redaktorka Deníku Referendum popsala případy odložení trestních oznámení na pisatele nenávistných komentářů včetně těch, kteří posílali některé společenské skupiny do plynu. **(21)**

Policie odložila případ poslance SPD Jiřího Kobzy, který označil pachatele masové střelby na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy za „špičkový produkt inkluzivního progresivistického školství“. **(22)**

Média a sociální sítě

Napadení zpěváka Jana Bendiga moukou, které vypadalo jako rasově motivované, bylo podle policie domluvené a sehrané. Zpěvák o něm věděl,

a dokonce za útok sám zaplatil, ačkoli médiím i policii tvrdil, že předem nic netušil. I přes závěry vyšetřování svou účast Bendig stále popírá. Za křivou výpověď mu hrozí pokuta. **(23)**

Mezi lidmi se znovu šíří dezinformace, která vznikla před 9 lety. Podle ní měla velká skupina arabsky mluvících přistěhovalců fyzicky napadnout stánek aktivistů Islám v ČR nechceme a vyhrožovat, že do 15 let se z Čechů stanou otroci muslimů. Hoax se patrně vztahuje k události z roku 2015, kdy skupina zahraničních studentů slovně útočila na protimuslimské aktivisty a strhla jeden plakát, nikdo ale nebyl zraněn. **(24)**

Mladí Romové a Romky, kteří bojují proti nenávistným projevům na internetu zveřejnili dvě publikace odhalující dopady online rasismu vůči romské komunitě a navrhli opatření, jak tomu čelit. **(25)**

Cenu Ferdinanda Peroutky za rok 2023 získala Saša Uhlová, která se dlouhodobě věnuje sociálním tématům, především pak pracovnímu vykořisťování nebo diskriminaci a marginalizaci menšin v Česku. **(26)**

Na Starém náměstí v Praze – Ruzyni je dočasně umístěna socha Hlava Nemptudomky od Jakuba Brázdy. Jde o postavu z romské pohádky a je to vítězné dílo druhého ročníku umělecké studentské soutěže Emilie Machálkové a Karla Holomka, která má za cíl připomenout oběti holokaustu Romů a Sintů. **(27)**

Veřejnost

Fotbalový trenér Petr Rada z pražské Dukly označil trenéra brněnské Zbrojovky Tomáš Polácha „zoufalče cikánskej“. Za to mu po odvolání disciplinární komise zakázala činnost na 3 měsíce a uložila pokutu 80 000 Kč. **(28)**

Žactvo základní školy v Rosicích na Brněnsku dostalo za úkol zodpovědět nevhodné otázky v souvislosti s tématem holokaustu. Měli např. napsat, jakým plynem se plní plynová komora, kdo plynovou komoru vynalezl nebo jaké napětí se pouští do elektrického vedení kolem vyhlazovacího tábora. Podle ředitele školy to byl důsledek snahy o mezipředmětovou výuku. **(29)**

Mladí Češi a Češky jsou v porovnání s rokem 2020 tolerantnější k etnických a národnostním menšinám a souhlasí s tím, že lidem v sociálním vyloučení je třeba pomoci. **(30)**

Herec Michal Novotný v rozhovoru pro iDnes.cz sám sebe označil jako „bílého heterosexuálního muže středního věku“, jemuž vadí reklamy, kde se tematizuje homosexualita. **(31)**

Až po zásahu ombudsmana získala žena, která byla protiprávně sterilizována, omluvu od nemocnice za to, že byly předčasně skartovány záznamy o operaci. Skartace proběhla o 30 let dříve, než podle předpisů měla. Žena kvůli tomu nezískala odškodnění od státu. **(32)**

V Liberci byl postaven žulový pomník pojmenovaný Dětem, které nepoznaly

svět. Jsou na něm jména 11 dětí, které se narodily v libereckém nacistickém táboře a zemřely v Osvětimi. **(33)**

Koalice Hlas proti násilí vyzvala poslanecké kluby k přijetí tzv. Istanbulské úmluvy proti násilí na ženách a domácímu násilí. **(34)**

Školy, které navštěvují žáci žijící v sociálně vyloučených lokalitách, řeší, jak pomoci žákům s přihláškami na střední školy. Jejich rodiče totiž často nemají identitu občana a v systému komunikace se školami se nevyznají. **(35)**

Poznámky k metodologickým charakteristikám zprávy

Případy popsané v kvartální zprávě jsou ty, které byly zaregistrovány zaměstnanci a zaměstnankyněmi organizace In IUSTITIA během terénní práce a vlastního monitoringu médií a internetu. Dále některé případy nahlásili sami poškození či svědci.

Předsudečná pohnutka je v této zprávě identifikována jako předběžná – expertní. In IUSTITIA se snaží incidenty, které byly zaznamenány jejími silami, ověřovat, a to zejména ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. V kvartálních zprávách se nevyskytují incidenty, které In IUSTITIA přejímá z policejních statistik po uplynutí kalendářního roku do příslušných výročních zpráv o stavu předsudečného násilí v ČR. Z toho důvodu se údaje obsažené v kvartálních zprávách a výroční zprávě za daný rok budou nezbytně lišit.

S ohledem na interpretaci prezentovaných dat je třeba dále doplnit, že u kategorií typu škody, formy útoku a pohnutky platí, že incident mohl být charakterizován více než jedním znakem. Například jeden incident mohl být zaregistrován jako protiromský a protimuslimský zároveň. U některých případů naopak mohly být znaky neznámé nebo zatím neobjasněné. Proto je nutno k jejich interpretaci přistupovat opatrně.

Podrobněji je metodika monitorování předsudečného násilí zpracována ve výročních zprávách.

Neprošlo jazykovou korekturou.